

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Iacobi Lobbetii Leodiensis E Societate Iesv. Specvlvm Ecclesiasticorvm, Ac Religiosorvm.

Lobbet de Lanthin, Jacques

Leodii, 1640

§. 8. De Epistola, Graduali, Tractu, Versiculo, Prosa, Euangelio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47105](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47105)

*De Epistola, Graduali, Tractu, Versiculo,
Prosa, Euangelio.*

Collectam excipit Epistola, eaque ferè è veteri Testamento vel litteris Apostolicis petita antiquo sanè more, qui à Iudæis originem traxisse videtur: apud hos enim per omne Sabbatum lectiones ex Prophetis in Synagoga explicari solita.

Præmittitur autem Epistola Euangelio, quia lex vetus & Prophetæ, Euangelicæ prædicationi præcurrebant.

Legitur deinde in dextro altaris cornu, quia Christus primùm ad Iudæos missus, quos diuina beneficentia in dextera locarat, vt populum electum, à quo transijt ad sinistram, ad gentes, quibus Euangelicæ veritatis oracula prælegit.

Ne vero id temporis interuallum, quod Epistolam inter, & Euangelium interesse necessum est, vacuum sit, inseritur *Graduale*, quandoque etiam *Versus, Tractus, Prosa.*

Graduale authorem agnoscit Cælestinum Papam, & id nomen inuenit, quia canitur dum Diaconus ascendit ad Euangelium decantandum: innuitque debere nos à virtute in virtutem gradatim veluti ascendere, & ab Epistola ad Euangelium: hoc est à caligine, à nocte antiquæ legis, ad nouam lucem, ac solem aspirare.

Verficulus est vox Hebræa, & peregrina videlicet *Alleluia*, index effusæ lætitiæ, & sanctæ exultationis, *Alleluia* enim, id est *laudate Deum*, vel *laus Dei*: *Hallelu* quippe hoc est *laudate*, *Ia* verò vnum est è decem Dei nominibus, eumque ex vero vniuersalem ostentat, à quo deriuetur, ac pendeat quidquid in vniuerso est singulare.

Et quia gaudij nota est *Alleluia*, ex Ecclesiæ instituto omittitur in Quadragesima, & hebdomada sancta, quæ luctum amat, & sequitur, consentaneum scilicet illi tempori, quo luget, imò patitur, & per extrema supplicia vitam in Cruce sponsum animarum nostrarum expressit.

Ita nimirum visum est Patribus, & toti antiquitati, cui tamen reclamatione Lutherus, & in formula suæ Missæ; tam in Quadragesima, quam in Hebdomada sancta legi vult, & effuso clamore attolli lætum *Alleluia*: non quod ad Dei laudes pronus sit, sed ad maledicendum Ecclesiæ præceps, ex genio quodam hæreticorum, qui rem bonam præstare se credunt, si tantum Ecclesiæ Romanæ contradicere videantur. Sed discedamus ab illis.

Subditur quandoque *Tractus*, siue verficulus è sacris Paginis excisus, qui quia lento spiritu trahitur, *Tractus* appellatur: consonat ille luctui, & Ecclesiæ gemitus exprimit, longasque exilij nostri moras deplorat.

Denique aliquando, licet rarius, subiicitur *Prosa*: seu versus rythmicus, ac numerosus, cuius author fuit *Notgerus* primum Abbas de S. Gallo, deinde Leodiensis Ecclesie Præful, & orbis Legiaci augustum lumen. *Prosa* Ecclesie, choroque dedere viri magni. Sacrum illud, piumque carmen, *Veni Sancte Spiritus*, regia voce, calamoque edidit Robertus Rex Francie. *Lauda Sion Salvatorem* S. Thomas de Aquino, insigne decus Dominicanæ familiae.

Subiungitur deinde & Euangelium, quod ex Apostolorum instituto in Missa prælegi debuit, ut videre est in Liturgia D. Marci.

Primis autem Ecclesie temporibus, cum nondum scriptum extaret Euangelium: erat vnus aliquis, qui verba faceret de sacrosancta Christi Domini Incarnatione, Passione, Resurrectione, Ascensione, & futuro quondam iudicio. Nimirum adeo veneranda fuere mysteria, ut necesse visum sit ea sacris Missarum solemnibus inserere primum verbo, cum nemo vnus omnium calamo manum admouisset; deinde scripto vbi à sacris Historiographis Euangelicæ Historiæ series emanauit.

Adhibentur verò nonnulli ritus omninò digni qui stylo notentur.

Primus is est, qui Euangelium legit, se munit signo Crucis in fronte, ore, pectore. In fronte quidem sede pudoris, ne erubescat Euangelium. In ore,

ore, vt illud loquatur palam. In pectore, vt illius causa pectus obuium ferat, & ferro, & igni, & quibuscumque voles iniurijs.

Alter ab eo ritus est, quod cereus incendatur, vt ab illius luce in oculos, in animum veniat altior omnino lux, Christus inquam, lux mundi, orbis oculus, sol Ecclesiae, à quo in nos emanet coelestis intelligentiae nitor, & purioris amoris aestus, atque incendia.

Legitur deinde Euangelium facie versa ad Aquilonem, quia cum ab Aquilone pandatur omne malum, à diabolo mittantur omnia tela, ijs obijcimus scutum fidei, quae in Euangelio continetur. Denique infigitur ei osculum, symbolum amoris, ac venerationis, de quibus cum antea fusius disseruerimus, hic verbulo indicasse suffecerit.

Transeo ad quaestionem, quae à viris magnis à Sanctis Patribus, à Theologis immitti solet. Vtrum Subdiaconus, qui solemniter ritu, habituque Epistolam legerit, Diaconus qui Euangelium, qui, inquam peccati mortalis male conscius id fecerit, sit ne ille censendus letalem animae maculam contraxisse.

Doctores sciuntur in diuersas sententias, quae quia faciunt ad institutum nostrum, eas paucis tantum attingam, & singulorum rationes explicabo.

D. Thomas, in ea quaestione, hanc statuit regulam, hoc in posteros emittit pronuntiatum, eos ^{In 4. d.} ^{24. q. 1.} ^{ar. 3. q. 5.}

374 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
omnes mortiferæ culpæ obnoxios teneri, qui ali-
quod sacrum officium, quod ijs ex ordinatione
competat in peccato grauiore exercuerint.

Rationem è principijs suis hanc deducit S. Do-
ctor, quia indignè tractant res sacras, & sacrilegij
rei censendi sunt: hoc autem ex suo genere vt mor-
tale sit, est necesse: vtpote quod Deum omnis boni
fontem petat, eiusque sacra ausu temerario violet.

Ex hoc principio Siluester, & Angelus etiam id
conficiunt idem videri in ministerijs inferiorum
ordinum, vt Ostiarij, Lectoris, Acolyti, Exorcistæ,
qui omnes si in peccato letali ordinum suorum mi-
nisteria obierint, noue maiorisq; noxe rei videatur.

Non videntur tamen varias ob causas. Primum
enim verior ea sententia, quæ asserit minores illos
ordines in Sacramentis reponi non oportere. Acce-
dit deinde, quod ea materia leuis sit, actus enim pro-
prij minorum ordinum, licet aliquomodo sacri,
non tamen adeo accedunt ad ipsum sacrificij a-
ctum, aut Sacramentorum administrationem; ra-
tione cuius ea labes sacrilegij, contrahi videatur.
Relinquatur ergo quæstio, de functionibus sacro-
rum ordinum: Subdiaconi, & Diaconi; illi ex of-
ficio incumbit Epistolam, huic Euangelium po-
pulo prælegere. Quod si fortè, (quod malum
auertant superi) & hic, & ille in peccato mortali id
audeat, cuius culpæ arguetur?

Duæ

Duæ sunt super ea re sententiæ; Vna censet eos omninò culpam letalem incurrisse: ita Siluester Angelus, Caietanus.

Si exijs authoribus quærat^{ur} huiusce rei ratio, ea proferri solet, tum quod ministerium illud sit graue, tum quod proximè accedat ad sacrificium: tum denique quod ad illud dignè exercendum specialis quædam gratia per Sacramentum conferatur.

Huic rationi pondus, ac momentum addit D. Paulus ad Timotheum scribens, vbi fusè disserit, quæ à Diaconis vitia abesse debeant, quæ virtutes adesse: ita habet magnus præco veritatis: *Diaconos* 1. c. 3. *pudicos, non bilingues, non multo vino deditos, non turpe lucrum sectantes: habentes mysterium fidei in conscientia pura. Et hi probentur primùm: & sic ministrent, nullum crimen habentes.*

Denique ad Scripturæ fidem addi potest auctoritas Ecclesiæ, sanctissimorumque Pontificum decreta, quæ capitulo vltimo de temporibus ordinationum, cauent, ne Clerici iniqui in susceptis ordinibus ministrent.

Ex his, alijsque, id conclusum volunt authores illi, sacris ordinibus initiatos grauius peccare si mortalis culpæ vinculis impliciti, aut Epistolam, aut Euangelium cecinerint.

Non desunt tamen Theologi magni nominis qui id negent, & in mitiorem abeant sententiam,

hos

*In 3.**part.**tom. 3.**disp. 16.**q. 65. ar.**4. sect. 3.*

hos inter, est Soto, è Dominicana familia magnæ
inter suos opinionis, & Suarez è Societate IESU, à
doctis scriptorum suorum monumentis orbe toto
notissimus. Et certè sua illis suffragatur ratio.

Primum enim non debet imponi id oneris, id
vinculi, nisi eiusmodi præceptum in aperto, in luce
sit: constat autem Ecclesiam, utpote bonam Ma-
trem nusquam vlla lege Diaconis aut Subdiaconis
præcepisse, aut peccati mortalis minas intentasse:
si fortè (quæ hominum est in malum conuiuentia)
sceleris alicuius rei Euangelium, aut Epistolam le-
gere præsumpserint, caput enim vltimum de tem-
poribus ordinationum, dum indicat monendos
esse malos Sacerdotes, & sub interminatione diuini
iudicij obtestandos, ut in susceptis ordinibus non
ministrent: non excudit, non stabilit nouam le-
gem, sed explicat eam, quæ cuique à natura est infi-
ta; quæ grauis est, si materia in quam cadit, grauis
fuerit, leuis autem, si leuis: hoc autem, ut cum
Theologis loquar, ex obiecto spectari debet.

Et hinc emanat altera ratio, Actio, qua de agitur;
puta Epistolæ lectio, aut Euangelij, non videtur
adeò grauis materia, ut si quis eam obeat in culpa,
de qua in præsens quæstio, censendus illicò sit illam
maculam contraxisse.

Non esse autem adeo grauem materiam, ex eo
deducit Suarez, quod actio, quæ in Subdiaconi, aut
Diaconi

Diaconi ministerio exercetur, non sit illo speciali modo consecrata, & sanctificata, quo sunt actiones Sacramentorum, ideòque qui illam sic exercuerit, nec censendus sit Ecclesiæ grauem iniuriam irrogasse, nec sacrilegium graue incurrisse.

Hæc Suarez, qui vt animi sui sensa vberius aperiret, ea vult intelligi, si semel tantum, aut iterum id faciat, non autem ex habitu, & vitiosa quadam consuetudine, si contemptus absit, aut scandalum: si enim quis adeo perditæ mentis sit, & profligatæ vitæ, vt etsi se nouerit peccati mortalis vinculis irretitum esse, in eo tamen persistere velit, & passim ea sacra munia præstare, nulla habita ratione conscientia suæ, aut diuinorum officiorum, tum certè is meritò eâ macula notari iudicandus. Et ita in præsentia cum Suario sentiendum, & loquendum censeo: neque enim amo arctiores illas vias, & conscientia labyrinthos, vbi laxior aliqua, & planior aperitur, ex ratione, ex Doctorum placitis, & auctoritate: certè via quæ ad Cælum ducit, suo ipsa tramite arctior, quam vt à nobis arctetur magis, si modo aliqua ratione laxari possit.

§. 9.

De Symbolo.

Evangeliū excipit Symboli lectio, eaque diebus solemnioribus iam inde à temporibus Apostolorum vsurpari solita, varias ob causas.

Bbb

Vna